

נר שמואל

לע"נ ר' שמואל ב"ר יצחק זצ"ל

שו"ת סיכום הדף היומי

מ"ל: n101@okmail.co.il פקס: 03-5709307 ניתן לקבל כל יום לתיבת מייל או לפקס.

ראש השנה - ל"ד

1. מנין שבראש השנה תוקעים 'תקיעה - תרועה - תקיעה' שלש פעמים למלכויות, זכרונות ושופרות?

א. כתוב ג' פעמים תרועה בפסוקים לגבי יובל. וג"ש שביעי - שביעי לראש השנה. והיה אפשר ללמוד בהיקש, אבל משנאמר ג"ש לא צריך היקש.
 ב. בברייתא למדו ג"ש, תרועה - תרועה ממדבר.
פשוטה לפנינו "ותקעתם תרועה" ואין לומר שתקיעה ותרועה היינו הך שהרי כתוב "תתקעו ולא תריעו".
פשוטה לאחריה: לת"ק - "תרועה יתקעו"
 ולר"י בנו של ר"י בן ברוקא מהפסוק "ותקעתם תרועה שנית" זה בנה אב לכל מקום שנאמר תרועה תהיה אחריה תקיעה.
תרועה באמצע: לת"ק - מכך שנאמר ג' פעמים תרועה. אמנם שתים מדברי תורה ואחת מדברי סופרים, כיון שהפעם השלישית נכתב כדי ללמוד הפשוטה לפנינו ולאחריה ממדבר. ולר' שמואל בר נחמני רק אחד מדברי תורה ושתים מד"ס. ושתים 'תרועה' הנותרים, אחד נדרש לג"ש ואחד שתוקעים ביום ולא בלילה. ות"ק למד שתוקעים ביום מ'ביום הכיפורים', אבל לפנינו ולאחריה אינו למד מיוה"כ משום שלא משמע לו שזה לשון תקיעה אלא דורש 'והעברת' שצריך לתקוע בדרך העברתו ולא שיהיה הפוך. 'ותעבירו' שאין הכונה שיעבירו בידו. והתנא שלומד 'מתעבירו והעברת' לפשוטה לפנינו ואחריה, לומד את דינו של רב מתנא שאין הכוונה שיעבירו בידו מג"ש מויעבירו קול במחנה. כשם ששם הכוונה להעברת קול כך כאן.
 למ"ד ממדבר, אין לומר שמדובר בחצוצרות כמדבר, כיון שכתוב "תקעו בחודש שופר בכסה ליום חגנו" [חג שהחודש מתכסה בו - ר"ה]

2. הנהיג ר' אבהו בקיסרי שיתקעו: תשר"ת. מה טעמו, ולמה תוקעין תשר"ת ותשר"ת?

תשר"ת תוקעין שמא תרועה הכוונה לגנוחי. ותקע **תשר"ת** שמא הכוונה לילולי. ר' אבהו **הסתפק**: שמא הכוונה גם לגניחה וגם ליללה ולכן תקע תשר"ת. אמנם לא תקע תשר"ת שהיא יללה ואח"כ גניחה, כיון שדרך אדם קודם לגנוח ואח"כ לילל.

3. מה הדין במי ששמע 9 תקיעות עם הפסק של שעה בין תקיעה לתקיעה?

לדעת ר' יוחנן: יצא, ואע"פ שאינם רצופות. וכן אם שמע מ-9 בני אדם כאחד, תקיעה מזה ותרועה מזה יצא [בדבר חביב יכול לשמוע 2 קולות] אמנם ר' יוחנן הביא את דעת רבו ר"ש בן יהוצדק: שהשוהה בקריאת הלל ומגילה כדי לגמור את כולה חוזר לראש. וכשהלך ר' אבהו במבואות המטונפות הפסיק מלקרוא 'שמע' ושאל את ר' יוחנן האם לחזור לראש. ענה לו, אם שהית כדי לגמור כולה תחזור לראש. והתכוון לשיטתו של ר' אבהו, שצריך להפסיק מלקרוא במבואות המטונפים וכן שאם שוהה צריך לחזור. אבל לר' יוחנן עצמו אינו חוזר.

4. האם התקיעות והברכות בראש השנה ובתעניות מעכבים, אם לא תקע וברך אחד מהם?

בתעניות לא מעכב. בראש השנה וביוה"כ ביובל מעכב. והטעם שצריך את שלושתם - שאמר הקב"ה אמרו לפני ברה"מ **מלכויות** - כדי שתמליכוני עליכם. **זכרונות** - כדי שיבא לפני זכרונו לטובה ובמה - בשופר.

5. האם צריך לשמוע את התקיעות על סדר הברכות?

לכתחילה כן. ובדיעבד אם לא היה לו שופר בשעת הברכה יצא. ורב פפא אמר לשמשו כשעמד להתפלל: כאשר ארמוז לך תקע על סדר הברכה. ואמר לו רבא שאמרו חכמים לתקוע על סדר הברכות רק בחבר עיר [ציבור], אבל ביחיד גומר תפילתו ואח"כ תוקע. וכן מבואר בברייתא, ועוד מבואר שם, שיחיד שלא ברך ברכות התפילה אין חברו מוציאו. וכן כשיש שתי עיירות באחת תוקעין ובאחת מברכין ילך למקום שתוקעין. ונתחדש בזה שאפילו שהמקום שמברכין הוא ודאי, והמקום שתוקעין הוא ספק אם יתקעו, ילך לתוקעין. שעדיף ספק דאורייתא מודאי דרבנן.

6. מדוע מתפלל היחיד ואח"כ מתפלל הש"ץ?

לרבן גמליאל - הש"ץ מוציא הרבים ידי חובתן והיחיד מתפלל כדי שבאותו זמן הש"ץ יסדיר תפילתו.
לחכמים - כל יחיד חייב להתפלל בעצמו והש"ץ מתפלל כדי להוציא רק את מי שאינו בקי.
 ואמר ר' יוחנן אח"כ הודו חכמים שכשם שמוציא את שאינו בקי כך מוציא את הבקי. ורב אמר שעדין מחלוקת.

"אינו דומה השונה פרקו מאה פעמים לשונה פרקו מאה ואחת" (חגיגה ט)